

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscryja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacy sa wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Niemce. — Rosya. — Azya. — Wiadomości handlowe. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Mianowania. — Opłata konsumcyjna na nową monetę. — Powiększenie marynarki wojennej.)

Wiedeń, 13. października. Minister sprawiedliwości mianował sądowego adjunkta przy obwodowym sądzie w Tarnowie *Alexandra Piechowicza* sekretarzem rady przy tymże samym obwodowym sądzie.

Zaś w obrebie lwowskiego wyższego sądu krajowego mianował prowizorycznymi adjunktami sądowymi: aktuaryszów przy powiatowym urzędzie, *Walentego Pieszkiewicza* i *Wilhelma Kochanowskiego* przy obwodowym sądzie w Stanisławowie; aktuarysza urzędu powiatowego, *Alexandra Prokopowicza* i auskultanta *Juliusza Rużyckiego* przy obwodowym sądzie w Tarnopolu; aktuarysza urzędu powiatowego *Juliana Rokickiego* przy obwodowym sądzie w Samborze; auskultanta *Ignacego Niewiadomskiego* przy krajowym sądzie we Lwowie; auskultanta i prowizorycznego aktuarysza powiatowego urzędu, *Hipolita Lewickiego* i auskultanta *Antoniego Dyduszyńskiego* przy obwodowym sądzie w Przemyślu; i auskultantów *Henryka Jakubowskiego* i *Romana Lewickiego* przy obwodowym sądzie w Złoczowie. Nakoniec mianował auskultanta *Wincentego Lewickiego* aktuaryszem przy powiatowym sądzie w Brodach.

— Jego c. k. apost. Mość raczył najwyższą uchwałą z dnia 25. września 1858 roku najtąskawiej rozporządzić, że terażniejsze taryfy konsumcyjnego podatku mają być obliczone z powodu zaprowadzenia nowej austryackiej waluty pieniężnej, według stosunku prawnej wartości jak 100—105 na austryacką walutę, przyczem wyjątkowo i jedynie, jeżeli przy obliczeniu okażą się ułamki niepodobne do wyptacenia, powinny być podwyższone na najbliższe a wyższe ułamki, które można wyptacić.

— *Litogr. korespondencya austr.* pisze: Zmiana rządu w Prusiech jest wypadkiem ważnym, i zasługuje ze wszęch miar na uwagę. Nie wypada Nam wyciągać ztąd wniosków i zestawiać porównań: wszelka bowiem przyszłość jest w ręku Bogu, a chwila obecna jest niejako przygotowaniem uroczystem do ważniejszych jeszcze wypadków. I tak, kiedy wyraz szczerego, i pełnego ufności uczucia odpowiadałby jeszcze najlepiej tej chwili, wydałaby się igraszka samych tylko wnioskowań nie na czasie i nieodpowiedną położeniu rzeczy.

Poprzestajemy więc tylko na tem, że nowy porządek rzeczy w Prusiech witamy wdzięcznie, i obok najlepszych życzeń naszych wyrazamy nadzieję, że się przyczyni do utrwalenia wzajemnych stosunków przyjaznych między obydwo ma mocarstwami wielkimi, i poprze w ogóle widoki państw niemieckich.

Godzi się jednak wspomnieć o tem z prawdziwą radością, że przy sposobności tego ważnego wypadku okazały się w Prusiech wyraźnie tak szczerze i tak mnogo podzielane uczucia monarchyczne.

Gdyby doktryny fałszywego liberalizmu zdołały tam zwątlić przychylność dla Domu królewskiego, a w miejsce ufności i prawowitości, dostojności i powagi Monarchy podsunąć niebezpieczną teorię maszyneryi państwa, która bez pomocy przewodniczącego naczelnika samaby się obracała i w ruchu utrzymywała, natenczas nie okazałaby się tak jawnie potrzeba zmiany, jaka teraz nastąpiła. I przyznać też należy, że udział tak niemal powszechny w tej sprawie pochodził ztąd po większej części, że ideę monarchyczną pojmowano jako ognisko wszelkiej prawdziwej powagi, i życzone jej rozpowszechnienie. Szczegóły te są nadzwyczajnie ważne i stanowią wielką różnicę między niemieckimi i innemi zasadami konstytucyjnymi, a przedewszystkiem przemawiają dobrze za usposobieniem i skłonnościami znakomitego narodu niemieckiego.

Wszystko to napawa nas otuchą, że wszelkie zabiegi zwichnięcia pojęć zdrowych i obalamucenia tego wiernego i doświadczonego narodu na nic się nie przydadzą, i że naród ten w ogóle oprze się

zawsze rewolucyi i oświadczy się za utrzymaniem istnącego porządku, wzgardzi materyalizmem, przenosząc nadewszystko zasady nauki chrześcijańskiej, oprze się bezwzględnej niwelacyi, a natomiast trzymać się będzie porządku zaprowadzonego teraz w społeczeństwie ludzkim, i że się oświadczy przeciw dzikiej dowolności mas, trzymając się zawsze praw powściągających i ochronnych.

Takie prawdziwie konserwatywne zasady i zapatrywanie się na rzeczy objawia się zapewne stale we wszystkich czynnościach władz publicznych w Prusiech, a dostojny Rejent, co go Opatrzność najwyższa postawiła teraz na czele tego pięknego, dzielnego i wielkiego państwa pójdzie w dowiedzionej już mądrości swej i przy wrodzonej mu stanowczości bez wszelkiej wątpliwości tą drogą, którą też dążą do zamierzonego celu usiłowania prawego porządku monarchicznego w widokach statecznego i spokojnego rozwoju i rozsądnej wolności.

Z Wenecyi, d. 27. października. Dekret, na mocy którego powiększoną zostanie nasza wojenna marynarka, przyjęto tuz wielką radością i wdzięcznością, gdyż tem samem pomnaza się i robota w naszym arsenale, która daje zarobek i utrzymanie dla więcej jak 2000 robotników. Zawieszenie robót w arsenale zawsze jest bardzo dotkliwie dla mieszkańców „Sestiere di Castello“, gdzie jest siedziba arsenału i marynarki. Żaglowa fregata „Schwarzenberg“, którą dla reparacyi wyciągnięto na ląd, będzie zapewne w sześciu tygodniach gotową. Projekt przekształcenia jej na parową fregatę został zaniechany.

Ustawa względem uzupełnienia armii.

(Ciąg dalszy.)

Rozdział szósty.

Rozporządzenia osobne względem stawienia do marynarki cesarskiej.

§. 36. Popisowych żeglarzy i rzemieślników okrętowych powołuje się ile możności do służby w marynarce cesarskiej.

§. 37. Kapitanów okrętowych i poruczników okrętowych patentowanych do podróży dalekich powołuje się do służby okrętowej tylko w razie wojny, jeśli tego potrzeba nadzwyczajna wymaga, a to pierwszych jako oficerów pomocniczych, a drugich jako tymczasowych kadetów marynarki, lecz przy tem zawsze najmłodszych wiekiem, i natychmiast mają być rozpuszczeni, jak tylko służby ich nie będą konieczne potrzebne.

§. 38. Władza polityczna może w razie potrzeby wydawać pozwolenie do podróży morskich popisowym żeglarzom z pierwszej i drugiej klasy wieku, lub co podczas podróży dostępują pierwszą klasę wieku, najwięcej na czas ośmnastu miesięcy, a należącym do starszych klas wieku najwięcej na czas trzyletni.

Począwszy od chwili ogłoszenia asenterunku aż do jego ukończenia, nie będą żeglarzom powołanym do stawienia się wydawane pozwolenia do podróży morskich.

Rozdział siódmy.

O dobrowolnem ponowieniu zobowiązania się do służby wojskowej.

§. 39. Każdemu, co tylko wybedzie przepisany czas służby swej wojskowej, przytem sprawował się dobrze i zdatny jeszcze jest do dalszej służby w wojsku, dozwolono jest zamiast przeniesienia się do rezerwy pełnić dobrowolnie służbę od roku do roku, lub przez czas nieoznaczony.

§. 40. Powszechnie zastępstwo w armii i osobne między bracią zostają w mocy obowiązujące według przepisu z dnia 21go lutego 1856. (Dz. ust. p. nr. 27.)

Rozdział ósmy.

O kosztach uzupełnienia wojska.

§. 41. Koszta przybycia i stawienia się ponosić ma sam popisowy; ubogich gmina wesprze, która równie ponosi koszta podróży przełożonego swego i dostawcę urzędowego popisowych dla uzupełnienia wojska.

Koszta podróży popisowych, którzy stawić się mają do superwizyi, tudzież dodanego im dostawcy, ponosi skarb publiczny.

Wszystkie inne koszta uzupełnienia wojska opędzane będą według zasad wytkniętych dla czynności urzędowych władz właściwych.

Rozdział dziewiąty.

O uwolnieniu z wojska.

§. 42. Uwolnienie z wojska nastąpić ma natychmiast po ukończeniu prawem przepisane go czasu, a to według przepisów wydanych

w tej mierze dla wojska; w razie wojny wstrzymuje się zwykle to uwolnienie i nastąpić może tylko za najwyższym rozkazem.

Przed upływem czasu służby, uwolnienie bez złożenia tacy uwalniającej, względem której trzymać się należy przepisu przytoczonego w §. 40., dozwolone być może jedynie:

a) w razie naboru nieprawego;

b) jeśli ojciec lub opiekun małoletniego ochotnika przeciw wstąpieniu tegoż do wojska jako skutecznionemu bez swego zezwolenia, zaniesie reklamację w przeciągu trzech miesięcy od dnia, w którym otrzymał zawiadomienie o tem wstąpieniu do wojska i o terminie służącym mu do wniesienia reklamacji, i jeśli ją wniesie do swej osobistej instancyi, lub też do władzy opiekuńczej swego wychowania;

c) w razie nieprzydatności do służby, i która usunięta już być nie może,

d) jeśli co do tego żołnierza zajdą stosunki wymienione w §. 13 nr. 1, 2 i 3, tudzież w §. 21 nr. 18 i 19; nakoniec

e) otrzymuje uwolnienie dopisowy (Nachmann) — §. 34 — który w tej właściwości był zapisany, jak tylko ten, z powodu którego nieobecności dopisowy stawić się musiał, wszedł do wojska w ciągu czterech miesięcy licząc od dnia stawienia się.

Jeśli w którym z okręgów losujących dostawiono kilku dopisowych miasto nieobecnych, a do stawienia się obowiązanych, i z tem oznaczeniem tychże zapisano, natenczas za wejściem do wojska którego z obowiązanych w ciągu czterech miesięcy, ma ten z popisowych prawo do uwolnienia, który wzięty był z najwyższym numerem losu.

§. 43. W przypadkach a) i c) i przypuściwszy, że niezachodzi żadna wątpliwość, jako popisowy niezdatny był do służby wojskowej już w chwili oddania do szeregów, to jeśli od tej pory nieupłynęły trzy miesiące, dostawiony ma być najbliższy zdający popisowy, który wprzód odpadł od stawienia jako nadliczbowy.

Jeśli wszelako uwolnienie nastąpi po trzech miesiącach, natenczas brak ten zastąpiony być ma przy najbliższym naborze.

Ci, na których z powodu takich dostaw spada wina, wrócić mają skarbowi publicznemu tytułem wynagrodzenia kosztów na uwolnionego poniesionych dwadzieścia jeden zł. waluty austriackiej a nadto podpadają karze osobnej, na jaką zasądzeni będą według prawa karnego lub przepisów służbowych.

Poszkodowanemu bez własnej jego winy z powodu dostawienia nieprawego, przysługują prawo dochodzenia szkód na tych, którzy w tej mierze zawinili.

We wszystkich innych przypadkach uwolnienia, nie będzie się żądać ani pokrycia ubytku żołnierza, ani też zwrotu kosztów skarbowi publicznemu. (D. n.)

Ameryka.

(Zaraza morowa. — Okręt podejrzany. — Uchwała Richmond. — Bezrządy w San Domingo.)

Nowy York, 24. września. W Charlestownie umarło w upłynionym tygodniu 128 a w Nowym Orleanie 460 osób na żółtą febrę.

— W Sag Harbour na Long-Island zrobił wilkie wrażenie następujący podejrzany wypadek: Ze wzgórza Montouke ku południowi ujrzano w dość znacznej odległości od brzegu brygantynę. Z początku nie zważano na jej ruchy, i po upływie godziny zniknęła z oczu. Ale wkrótce ujrano łódź, z której wylądowało 9 ludzi, zostawiwszy łódź u brzegu. Ci ludzie mieli przy sobie dużo pieniędzy, same hiszpańskie złote monety, wahali się zbliżyć do pobliskiej wioski, i nim noc zapadła kazali przepłynąć do Konektikutu. Zaraz po wylądowaniu pierwszej łodzi wylądowała druga z 13 ludźmi. Ci udali się pojedynczo do Sag Harbouru i jak się zdaje ze zależało im natem, aby unikać widoku ludzi. Następującego dnia umarł z nich jeden. Domyślają się, że to byli buntownicy albo załoga okrętu z niewolnikami, która zatopiła swój okręt.

Z Afrykanów, znajdujących się na schwytanym niewolniczym okręcie „Echo“ umarło 25 w Charlestownie.

— Na meetingu w Richmondzie, na którym znajdowało się 6 do 800 mieszkańców z Staten Island zapadła uchwała, aby w razie odbudowania zburzonego szpitalu, natychmiast go spalić albo wysadzić w powietrze. Obecność wojska i ogłoszenie wojennego prawa uznano niepotrzebnym i upatrywano w tem obrazę dla mieszkańców i wojska z Staten Island.

— Względem zajść w St. Domingo donoszą, że Santana dnia 1. września wkroczył w 2000 piechoty i 7000 konnicy do Santiago i zajął fort. Miasto kapitulowało woprzód, a prezydent Valverde umknął do Monte Christo, ażeby ztamtąd na ostrów Turko odpłynąć. Nie było już żadnego rządu, znakomitsi kupcy pozamykali swe sklepy, papierowe pieniądze utraciły wartość i nikt nie wie, co się z tego wszystkiego wywiąże.

Hiszpania.

(Dekret sprzedaży dóbr.)

Dziennik *Gaceta* ogłasza następujący dekret:

„Ze względu na wnioski Mej ministeryalnej rady rozporządzam, co następuje: Art. 1) Należące do państwa domeny wiejskie i miejskie, dobra sekwestrowane exinfanta Don Carlosa, dobra zakładów dobroczynnych i naukowych, nareszcie dobra prowincjonalne i gminne dobra miast i „martwej ręki“, które na mocy ustawy z dnia 1. maja 1858 roku przeznaczone zostały na sprzedaż, mają być także i nadal sprzedawane, odpowiednio do ustawy pod dniem 11. lipca 1856 roku wydanej. Art. 2. Dopokąd Kortezy nieoznaczą

kapitalizacyjnej kwoty, ma być wstrzymane odkupywanie wszystkich dziesięcin, lennictw i dzierżawnych dóbr przed rokiem 1800. Art. 3) Dawniejsze regulamina, instrukcje i rozkazy względem wykonania ustaw z dnia 1. maja 1855 roku i 11. lipca 1856 roku względem dóbr wyszczególnionych w art. 1) mają być punktualnie zachowywane. Art. 4) W swoim czasie zda rząd sprawę Kortezom z teraźniejszego dekretu. Dano dnia 2. października 1858 roku. Królowa. Kontrasygnował Leopold O'Donnell.“

Anglia.

(Nowiny dworu. — Stan rzeczy w Indyach. — Egzamina wojskowe.)

Londyn, 10. października. Niewiadomo jeszcze z pewnością, kiedy dwór powróci z Balmoralu; zdaje się jednak, że nastąpi to 18. b. m., i w takim razie zjechałaby Królowa 20. do Windsoru. Minister wojny, generał Jonathan Peel, opuścił Balmoral 7go b. m., a miejsce jego przy boku Królowy zajmie teraz Lord Stanley, minister indyjski. Ojciec jego, Lord Derby, ma się już znacznie lepiej.

— Lord Stanley przesłał nareszcie do ogłoszenia wszystkim dziennikom odpowiedź Lorda Kanninga a raczej tegoż obronę przeciw napaściom i naganie proklamacji po której ogłoszeniu wystąpił Lord Ellenborough. Te depeşe pisze *Times* ważne są by się bliżej przypatrzeć stosunkom w Indyach, i poznać jaki jest tamtejszy stan rzeczy. Od kilku miesięcy głoszą wszystkie tutejsze dzienniki, że powstanie jest już „prawie“ całkiem stłumione, a departament wojny oznajmił w swym urzędowym buletynie, umieszczanym w dziennikach pod tytułem „naval ad military“, że stan rzeczy w Indyach postąpił o tyle, że w tej chwili niepotrzeba posyłać tam żadnych nowych posiłków. To „w tej chwili“ trwało jednak zaledwie kilka tygodni, gdyż przed 8 albo 10 dniami donosiły buletyny powtórnie o nowych posiłkach, które odpłynęły natychmiast. Chociaż więc dziennik *Gazette* ogłasza jeneralny rozkaz gubernatora Indyi z dnia 19. czerwca, którym rozwiązana została komisya złożona z ochotników, jako już niepotrzebna, to jednak z rozpoczęciem zimowej kampanii będą mieć nasi żołnierze wiele do zwalczania, nim oczyścą kolonie tak dalece, że będzie można powiedzieć: „w tej chwili“ niepotrzeba żadnych nowych posiłków.

Wszystkie te stosunki zmuszają nasze władze wojskowe lądowej i morskiej armii, nie tylko utrzymywać dalej dotychczasowe werbunki, ale nawet co do rekrutacyi, która jak wiadomo dzieje się tutaj tylko za pomocą werbunku większą rozwijać czynność. I tak oznajmiono dziś, że lordowie admiralicy postanowili wzmocnić królewską marynarkę nową dywizyą 5000 ludzi, która tworzyć ma piątą dywizyę królewskiej marynarki w Pembroke-dockgard w Walizyi. W tym celu zaangażowano wielu dodatkowych werbowników i rozdzielono na miasto i przedmieścia.

— Na mocy jeneralnego rozkazu naczelnego wodza armii (księcia Cambridge), mają wszyscy młodszy oficerowie, którzy chcą być przyjęci do szkoły sztabowej, składać egzamina z następujących przedmiotów: Z arytmetyki i algebry włącznie do równań kwadratowych; z geometrii, sześć ksiąg Euklida, piątą, według życzenia kandydata, z rozwiązaniem algebraicznym; z trygonometrii; z fortyfikacyi, a mianowicie nauki o zasadach, zakładaniu i zastosowaniu fortyfikacyi ziemnych; o zasadach i zastosowaniu niestających fortyfikacyi według dawniejszego systemu Vauban'a i nowszego francuskiego; nakoniec o atakowaniu i obronie fortyfikacyi ziemnych i niestających; z wojskowej topografii, a mianowicie każdy kandydat ma kompasem lub kieszonkowym sextantem ułożyć szkic na ziemi albo też przedłożyć jeden lub kilka planów swej własnej roboty; ze sztuki wojennej i historii, mianowicie zasady taktyki i strategii, wraz z krytycznym planem jednej lub kilku bitew i wypraw, jako dowody nabytych przez kandydata w tym zawodzie wiadomości; nakoniec egzamina z francuskiego języka. Nieobowiązujące są: egzamina z języka niemieckiego, hindostońskiego, z chemii i geologii; jednak przyczyniają się one do szczególniejszej zalety kandydatów.

Francya.

(Przyjęcie Cesarzowej w obozie. — Rosyjskie okręta do Tulonu. — Wiadomości bieżące. — Pożyczka turecka. — Wiadomości z Kandyi. — Zstargi z rządem portugalskim.)

Paryż, 10 października. Cesarzowę przyjmował wczoraj po południu Cesarz, wyjechawszy naprzeciw niej aż do Mourmelon w towarzystwie marszałków Pelissiera, Vaillanta i Canroberta. Dnia 8. b. m. skończyły się w obozie właściwe manewry, teraz nastąpią tylko festyny i zabawy jesienne.

— Cesarz ofiarował hrabinie Montijo przepyszny hotel na polach elizejskich, kupiony niedawno od pana Lauriston za 2.300.000 franków, teraz jednakże rozszerzono tak dalece jego ogrody i grunta, że posiadłość tę szacują na 5 milionów franków.

— Pułkownik Faidherbe, gubernator Senegalu, wysiadł w Bordeaux na ląd i przybędzie wkrótce do Paryża. Rząd przygotowuje na przyszły rok wielkie plany względem organizacyi i rozszerzenia swych posiadłości w Senegambii.

— Z Tulonu donoszą: „Urzędowe doniesienia zapowiadają wkrótce przybycie następujących okrętów rosyjskich: Okrętu liniowego „Retwizane“ o 80 działach, i korwet „Medwede“ i „Bajane.“

— Utrzymują się pogłoski o bliskiej znacznej redukcji armii, liczbę mających odejść do domu żołnierzy podają nawet na 100.000. Ale przytem słycać także, że postanowiono rozszerzyć zakłady marynarki francuskiej tak w Europie, jak w innych częściach świata,

i że Francya zaprowadzi najprzód nieustającą stacyę okrętowa na morzu adryatykiem. Który punkt na to wybiorą, nie powiedziano.

— Pogłoski o wydaniu drugiej seryi pożyczki tureckiej, prostują dzienniki w następujący sposób. Z 5 milionów funtów szterlingów wziął handlowy dom Palmer et Comp. 3 miliony na własny rachunek i po stałych kursach. Co zaś do pozostałych dwóch milionów funtów szterlingów, zezwala się z ugody temu domowi terminu do dnia 8. października, w którym dniu złożyć ma deklaracyę czy resztę wziąć chce także na swój rachunek czy tylko w komis. A gdyby nawet Palmer et Comp. oświadczyli się za komisem, przecież odwołano jeszcze wydanie drugiej seryi, gdyż w obecnej chwili nie jest Porta w potrzebie pieniężnej.

— Z Kandyi nadeszły tu urzędowe wiadomości: Pogłoski o niepokojach jakie wybuchną tam miały znowu, są nadzwyczaj przesadzone. Liczba wicherzycieli nie przenosi nawet czterdziestu, a ich dowódcą jest wysłużony policyjny żołnierz. Sami Basza jeneralny gubernator, wysłał 200 ludzi dla schwytania powstańców.

— Litografowanej korespondencji austriackiej piszą z Paryża z 9go b. m.:

Nieporozumienia z Portugalia wywarły ostatnimi czasy wpływ i na spekulantom, a przy znaej drażliwości giełdy nie ma wcale dziwu, że kurs papierów zachwiał się z tej przyczyny, i chociaż nie o wiele, przecież się zmniejszył. Temi dniami rozeszły się pogłoski, że w sprawie Sióstr miłosierdzia, przyrzekł rząd portugalski należyte zadosyćuczynienie, zaczem pozostaje do załatwienia jeszcze tylko sprawa co do okrętu „Charles Georges.“ Według doniesień dziennika „Courrier du Havre“ obznajomionego zwykle bardzo dobrze z tem wszystkim, co się do marynarki odnosi, zasadzał się wyrok trybunału sądowego w Mozambique, którym uznano słuszną zagroźbę okrętu — nie tylko już na tem, że zaszedł wypadek kryjomego handlu niewolnikami, jak o tem donosiły dzienniki niektóre, lecz że nakłoniono Murzynów krainy tamtejszej do wychodztwa wbrew woli władz portugalskich. Rząd francuski zaprzecza jednak temu stanowczo, zaczem idzie tu głównie o zbadanie prawdziwej istoty czynu. Co do oburzających krzywd, jakich Siostry miłosierdzia doznały w Lizbonie i potąd jeszcze doznają, tedy trzeba to wyznać z wielkim zalem, że prasa będąca pod wpływem łóż woloo-mularskich tak w mieście stołecznem, jak i w Oporto, poruszała wszelkich sprężyn, by podburzyć ludność przeciw nim i dwom mianom francuskim z zakonu Łazarza. — Mianowicie *O Portugez* dziennik francuskim demokratyczny, a zatem będący wyrazem tego stronnictwa, które odniosło zwycięztwo podczas ostatnich wyborów do izby, odznaczył się tak wyraźnie tą dążnością, i z tem się oświadczył, że dalsze istnienie gabinetu teraźniejszego zawisło jedynie od rozstrzygnięcia tej sprawy, a nadto zagroził rewolucyą, jeśliby nie wydalono z kraju tych Sióstr pobożnych, które zajmują się pielegnowaniem młodzieży zaniedbanej (a w którymto względzie istniał w Lizbonie zakład wcale niedostateczny, a teraz i tego już nie ma). Nienawiść przeciw Siostram miłosierdzia wzmogła się tem bardziej jeszcze, kiedy przed kilkoma tygodniami przemówiono stanowczo w izbie parów dziedzicznych za prześladowaniami niesłusznie. Jednomyślnie prawie reklamacyę europejskiej prasy zachowawczej to sprawiły, że redakcyę liberalno-radykalnych dzienników w Lizbonie odbyły wspólną naradę, usiłując wylamać się od współnictwa i odpowiedzialności za obelgi wyrządzone Siostram miłosierdzia i za podburzanie przeciw nim ludności. Dziennik *Nacao* wykluczono wprowadzić z tego zboru, lecz mimo to potępiał on tak statecznie niegodne z Siostrami miłosierdzia postępowanie, że teraz nadsyłają mu niezliczone oświadczenia zyczliwych z prowincyi. Otóż należałoby oddać przedewszystkiem słuszną część żelzonym i przywrócić bezpieczeństwo zagrożonym bez względu na dalsze rozstrzygnięcie sprawy, a to w sposób godny państwa ucywilizowanego i chrześcijańskiego. Świadomi rzeczy utrzymują też, że za pojawieniem się na Tagu dwóch okrętów wojennych „Donauwoerth“ i „Austerlitz“, uda się poseł francuski na pokład dla naradzenia się z admirałem w tej mierze. Życzyć też należy, by stronnictwo ultra-liberalne w Lizbonie nie przysparzało nierozważnemi i namiętnemi zabiegami administracyi teraźniejszej większych jeszcze trudności w załatwieniu tej sprawy.

Szwajcarya.

(Sprawa wywołania członków towarzystwa włoskiego.)

Berna, 7. października. W uzupełnieniu zuanej już uchwały związkowej rady, wysłać do Genewy dwóch komisarzy, piszą jeszcze dziennikowi *Kölnische Zeitung*: „Genewska rada państwa, niechcąc wykonać zlecenia związkowej władzy starała ichylić się od tego najpierwej zwłoką; a gdy i to nie pomogło, spierała się otwarcie związkowej radzie tak dalece, że po upływie ostatniego bezużytecznego terminu uchwaliła wczoraj związkowa rada na wniosek federalnego departamentu sprawiedliwości i policyi, wysłać jeszcze raz prezydenta pana Dubsa z Zuryku i dyrektora policyi Bischofa z Bazyley jako związkowych komisarzy do Genewy z rozkazem, wykonać natychmiast rozporządzenia wydane względem skompromitowanych członków towarzystwa zwanego „Societe italienne.“ Jak piszą powyż wymienionemu dziennikowi, opiera się genewski rząd na tej zasadzie, że rekurs wniesiony do związkowego zgromadzenia nie został jeszcze załatwiony.

Niemce.

(Rozkaz do armii księcia Regenta. — Ustąpienie p. Westphalen.)

Berlin, 12. października. Jego królewicz. Mość księżę Rejent wydał pod dniem 9. b. m. następujący rozkaz do armii:

„Oznajmiam niniejszem armii, że Jego król. Mość raczył rozkazać najwyższym dekretem z 7. b. m., ażeby aż do wyzdrowienia Jego król. Mości wykonywał władzę królewską tytułem Rejenta. Armia usprawiedliwiła w każdym względzie zaufanie wyrażone w rozkazie Moim z 23. października r. z. Dziękuję jej za to i wyrażam ponownie silne przekonanie, że także w ciągu Mojej rejencyi zasłuży sobie armia na to, ażeby Jego król. Mość po zupełnem wyzdrowieniu swoim mógł objawić jej na nowo swoją królewską łaskę.
Wilhelm, książę Prus, Rejent.“

— Względem wystąpienia pana Westphalen z gabinetu, pisze pruska gazeta, że pan Westphalen jeden tylko w całym gabinecie był przeciwnym obranej teraz formie Króla w kierowaniu sprawami rządu. Według innej wersji ociągał się pan Westphalen podpisać tyczący się regencyi dekret, gdyż odnosi się do konstytucyi, podczas gdy dawniejszy minister spraw wewnętrznych był tego zdania, że wezwanie królewskie jest dostatecznym do przeniesienia regencyi.

Co do czynności, jaką sejm zajmie się z powodu zaprowadzenia regencyi, sądzą, że rząd zawiadomi reprezentacyę krajową o akcie, którym prowadzenie spraw rządu przeszło na księcia Prus, i że wkrótce, gdy sejm oświadczy się w przepisanej konstytucyą formie, nastąpi zamknięcie sejmu. Oświadczenie to nastąpi za pomocą adresu. Potem będą nakazane nowe wybory na zwyczajny sejm w miesiącu styczniu.

Rosya

(Cesarz powrócił. — Rozporządzenie względem sprzedaży wódki w niektórych guberniach.)

Petersburg, 5. października. Przedwczoraj o godzinie 4tej po południu powrócił Cesarz z Warszawy do Carskiego Sioła. — Wielki książę Konstanty ma 9. wyruszyć w podróż za granicę.

— Komercyalny radca Kokorew i dziedziczny honorowy obywatel Mamontów, z których pierwszy wziął w dzierzwę akcyzę wódki, a drugi szczegółową sprzedaż wódki w guberniach podolskiej i witebskiej w latach 1859—1863, podali do ministra finansów propozycyę zniżyć monopol szynkowania w rzeczonych guberniach i zatrzymać tylko akcyzę, oświadczając, iż gotowi są płacić koronie całkowitą sumę za obydwie dzierzawy (3,170,775 rubli rocznie), jeżeliby akcyzę o 40 kopijek na wiadrze podwyższono, tak izby od wiadra wódki zamiast 75 kopijek, płacono 1 rubel i 15 kopijek. — Na mocy tego raczył Cesarz zezwolić na zniesienie monopolu z zaproponowanem podwyższeniem akcyzy, tak iz w guberniach podolskiej i witebskiej wolną będzie sprzedaż wódki na przyszłe 4 lata. Wydanie bliższego rozporządzenia pozostawiono ministrowi finansów w porozumieniu z rzeczonymi dzierzawcami. Minister finansów jest upoważniony porozumieć się także z dzierzawcami ianych uprzywilejowanych gubernii, którzy oświadczą się z podobnem życzeniem.

A z y a.

(Stan rzeczy w Kantonie.)

W Kantonie nie zmieniło się nic, to jest, stan rzeczy jest wcale niepomyślny. Wicekról Hwang oznajmił, że z pekińskiego dworu nadeszły depesze, donosząc o zawarciu traktatu. Dotąd nie wywarło to żadnego wpływu na politykę wojennego stronnictwa, i nie ma nadziei, aby nastąpiła zmiana. Uchwała Hwanga, w której komisarzom oznajmił nadejście depeszy, była ułożona, jak słyhać, w niegrzecznych wyrazach. Angielski konsul opuścił Kanton, i obecnie znajduje się tam tylko jeden albo dwóch cudzoziemców. — Wykonawcza izba radców postanowiła usunąć p. Ansteya z posady jeneralnego prokuratora, a to jak słyhać, z niedostatecznych powodów. Władze roztrząsają tę sprawę niewątpliwie jak słuszną kaze; jego sprawy były nie bez korzyści dla kolonii, publiczna opinia zatem jest za nim.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen zboża i innych foraliów, jakie były w drugiej połowie września na targach w obwodzie Lwowskim, Żółwiewskim, Złoczowskim, Przemyskim, Tarnopolskim i Kołomyjskim.

	O b w ó d											
	Lwów		Żółkiew		Złoczów		Przemysł		Tarnopol		Kołomyja	
	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.
	m o n e t a											
Mec pszenicy . . .	2	31	2	41	2	37	2	49	2	51	2	45
„ żyta . . .	1	29	1	29	1	29	1	28	1	31	1	39
„ jęczmienia . .	1	7	1	16	1	13	1	16	1	1	1	5
„ owsa . . .		48		57		45				42		39
„ hreczki . . .	1	18	1	24	1	16	1	38	1	18	1	40
„ kukurudzy . .						55				31	2	2
„ ziemniaków . .		32		27		30		35		25		51
Cetnar siana . . .		45		53		43		1		2	1	10
„ węgny . . .			100		24		110					30
„ nasienia konicza . .							20					
Sąg drzewa twardego .	6	36	5	13	5	50	7	44	6	55	6	5
„ „ miękkiego . . .	4	52	3	57	4	32	5	43	5	35	3	
Funt mięsa wołowego .		4 ¹ / ₅		4 ¹ / ₂		4 ⁴ / ₅		5		4 ¹ / ₂		4
Mas okowity . . .		37		24		36		32		35		31

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 12. października. Dzisiejszy *Monitor* oświadcza, że pogłoska względem powołania żołnierzy i oficerów, puszczonej za urlopem na pół roku, zupełnie jest zmyślona. — Z Tetuanu w Marokku słyhać, że konsulowie angielski i francuski zostali mocno znieważeni a nawet ulegli gwałtownej napaści. Wiadomość ta potrzebuje jednak potwierdzenia. Konsul angielski jest tamtejszy krajowiec, a francuski rodem z Francji.

Londyn, 11. października. Okręt „Persia“ przywiózł z Nowego Yorku 633.436 dolarów w gotówce.

Turyń, 12. października. Dziennikowi *Movimento di Genova* donoszą z Torriglii, że w tamtejszych okolicach krąży zbrojna banda rabując i paląc ludność wiejską. Zasiada po drogach, któremi chodzą włóścianie na robotę w pole, i prowadzi to rzemiosło już cały rok prawie. — *Stafetta* zapewnia, że w Genuy uwięziono w bórce werbunkowym młodzieńca, podejrzanego wielce o zamordowanie Parrodiego w Locarnie.

Kurs lwowski.

Dnia 15. października.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	4	36	4	40
Dukat cesarski	4	39	4	42
Półimperyj zł. rosyjski	8	3	8	7
Rubel srebrny rosyjski	1	32 1/2	1	33 1/2
Talar pruski	1	28	1	30
Polski kurant i pięciozłotówka	1	9	1	10
Galic. listy zastawne za 100 złr.	79	5	79	40
Galic. obli. g. ind. bez kuponów	81	36	82	5
5% Pożyczka narodowa	82	—	82	36

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 13. października o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% 82 3/8 - 82 1/2. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 90 - 91. — Lomb. wen. pożyczki z 5% 94 - 94 1/2. Obligacje długu państwa 5% 82 1/8 - 82 1/2, det. 4 1/2% 73 - 73 1/4, det. 4% 64 1/2 - 64 3/4, detto 3% 49 1/2 - 50. detto 2 1/2% 41 1/4 - 41 1/2, detto 1% 16 1/4 - 16 1/2. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 97 - —. Detto Oedenburga. z wypłatą 5% 96 - —. Detto Peszt. 4% 96 - —. Detto Medyol. 4% 95 - —. Obligacje ind. niżej. austr. 5% 91 - 92, detto węgier. 81 1/4 - 82 1/8, detto galic. 81 - 81 1/2, detto siedmiogr. 80 1/2 - 86 3/4, detto innych krajów koron. 85 - 86. Oblig. bank. 2 1/2% 65 - 65 1/2. Pożyczka loter. z r. 1834 310 - 312. Detto z roku 1839 131 1/4 - 131 1/2. Detto z r. 1854 109 - 109 1/4. — Renty Como 16 1/2 - 16 3/4.

Galic. list. zastawne 4% 77 - 78. Póln. Oblig. Prior. 5% 86 1/2 - 87. Glognickie 5% 84 - 85. Obligacje Dun. żegl. par. 5% 86 1/2 - 87 1/2. — Oblig. Lloyda (w srebrze) 5% 86 - 87. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 109 - 109 1/2. — Akcyi bank. narodowego 948 - 950. Akcyje c. k. uprzyw. towarzyst. kred. 242 1/4 - 242 1/2. Akcyje niżej. austr. tow. eskomp. 116 1/2 - 117. — Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 86 3/4 - 87 1/4. Detto póln. kolei 170 3/4 - 170 7/8. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 260 1/4 - 260 1/2. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wpłatą 30% 100 - 100 1/2. Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 91 - 91 1/4. — Detto cisańskiej kolei żel. 100 - 100 1/16. — Detto Lomb.-wen. kol. żel. 249 - 249 1/2. Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. 203 - 203 1/2. Detto losy tryest. 111 1/2 - 112. Detto tow. żegl. parowej 515 - 517. Detto 13. wydania 102 3/4 - 103. Detto Lloyda 335 - 340. Peszt. mostu łańcuch. 57 - 58. Akcyje młyna parowego w. 79 - 80. — Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 18 - 19. — Detto 2. wydania 28 - 29. Esterhazego losy 40 złr. 78 1/2 - 78 3/4. — Windischgrätzka losy 26 1/4 - 26 1/2. Waldsteina losy 26 1/2 - 26 3/4. Keglevicha losy 15 1/4 - 15 1/2. Ks. Salma losy 42 3/4 - 43. St. Genois 38 - 38 1/4. Palfego losy 37 1/4 - 37 1/2. Clarego 38 3/4 - 39.

Amsterdam 2 m. 84 1/2. — Augsburg Uso 102. Bukareszt 31 T. 274 1/2. — Konstantynopol 31 T. —. — Frankfurt 3 m. 100 7/8 l. —. — Hamburg 2 m. 74 3/8. — Liwurna 2 m. 100 1/2. — Londyn 3 m. 9 56. — Medyolan 2 m. 100 1/2. Paryż 2 m. 118 1/2. — Cesarskich ważnych dukatów agio 4 43 - 44. Detto koron. 13 40 - 41. Napoleons'dor 7 55 - 56. Angielskie Sover. 10 1 - 2. Imperyjal Ros. 8 7 - 8. Srebro —.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 15. października.

Oblig. długu państwa 5% 82 3/8; i osowane obligacje 5% —; obligacje długu państwa 4 1/2% 73 1/4; — 4% —; 3% —; 2 1/2% —; pożyczka loter. z r. 1834 —; z r. 1839 —; z r. 1854 109 3/4; pożycz. nar. z r. 1854 82 3/4. Obl. banku —. Akcyje bankowe 950 Akcyje zakładu kredytowego 242 1/4 Akcyje kolei póln. po 1000 złr. 1710. Austr.-franc. akcyje kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą 260 1/2; kolej żelazna lomb.-wenecka 248 1/2. Akcyje kolei nadciśkiej —. Kolej cesarszowy Elżbiety —. Kolej połud. póln. komunikacyjna —. Akcyje żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 516. Akcyje żegl. parowej Lloyda po 500 złr. —. — Akcyje niżej-austr. Towarzystwa eskompowego po 500 złr. —. — Galic. listy zast. 4% —. Oblig. ind. niżej-austr. —; detto innych krajów koron. —; detto galic. 81 3/4. detto węgierskie 81 3/4. Amsterdam — Augsburg 102. Bukareszt 274 1/2. — Konstantynopol — Frankfurt 100 7/8. Hamburg 74 1/2 Lipsk — Liwurna — Londyn 9 56 Medyolan 100 1/2 Marsylia —. Paryż 118 5/8. — Agio duk. ces. 4 r. 44 kr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 15. października.

Hotel angielski: PP. Spędakiński Franc., kanonik, z Stanisławowa. — Zanko Aug. i Hr. Thun-Hohenstein, c. k. porucznicy, z Gródka. — Panlovus Ign., c. k. porucznik, z Żółkwi.

Hotel Kuhna: PP. Smarzewski Fran., z Kujdaniec. — Raczyński Felix, z Krowicy.

Hotel podolski: PP. Strzelecki Krzysztof, z Zarwanicy. — Kronstein Hyp., z Przemyslan.

Hotel moldawski: P. Constandaki Aga, z Jass.

Hotel europejski: PP. Czajkowski Mik., z Dusanowa. — Dolanski Lud., z Rakowa. — Grabiński Henr. Chr., z Trzciany. — Wojciechowski Wiktor, z Dąbrowy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 15. października.

PP. Dłużniewski Marc., do Winniczek. — Wiszniewski Hen., do Dobrzan. — Cywiński Miecz., do Telacza. — Poten Fryd., do Łahodowa. — Rylski Eust., do Ostrowa. — Tretter Hil., do Łoniego. — Zgaździński Konst., do Ulicka. — Zarewicz Wład, do Zawadki. — Onyszkiewicz Adr., do Brzeżan.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 14. października.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	329.78	+ 9.5°	92 5	zachodni	st. mgła.
2. god. po poł.	329.92	+ 13.2°	80.8	„	„ pochmurno
10. god. wiecz.	330.33	+ 10.4°	84.5	„	„ —

Termina

sprzedaży, kupna, dzierżawy, licytacji i t. d.

Dnia 18. października: Sprzedaż dóbr Tarnowy w Przemyslu. — Wydzierżawienie propinacji w Dolinie. — Wydzierżawienie stacyi mytowych za pomocą ofert w Brodach.

Dnia 19. października: Sprzedaż 30tu cetnarów papieru nieużytecznego w Stanisławowie. — Sprzedaż 1000 cetnarów potażu w Radowcach. — Licytacja na dostarczenie robót introligatorskich w Tarnopolu. — Wydzierżawienie podatku konsumcyjnego w Krystynopolu w Żółkwi.

Dnia 21. października: Sprzedaż realności pod nr. 476 1/4 we Lwowie.

Dnia 22. października: Sprzedaż dóbr Brzuska i Huty wielkiej w Przemyslu, i realności pod nr. 161 3/4 w Stanisławowie. — Sprzedaż jednej połowy dóbr Ulicka we Lwowie. — Sprzedaż dóbr Kutysk lub Kutyszcz we Lwowie. — Sprzedaż koni w Radowcach.

Dnia 23. października: Sprzedaż realności pod nr. 479 1/4 we Lwowie.

KRONIKA.

W zoologicznym ogrodzie w Antwerpii urodziła zebra zrzebiątko, samicek. Podobny wypadek nie wydarzył się jeszcze nigdy w Europie.

— Wschodnio-indyjskie powstanie kosztowało Anglię olbrzymie sumy, ale wzbogaciło zato wielu angielskich generałów, a nawet podwładnych oficerów i żołnierzy. Dziennik „Patrie“ pisze, że generał dowódzca sir Colin Campbell otrzyma z podziału zdobyczy do 2,000.000 franków; generał Whitelok, komendant kolumny, otrzyma także tyle. Wielu oficerów i żołnierzy ponabychali prócz swej części ze zdobyczy jeszcze klejnoty i inne rzeczy prawie za bezcen. Anglicy zatem uniosą z sobą w końcu kampanii równą zdobycz jak powstańcy, których naczelnicy zebrać mieli niezliczone sumy.

— Od kapitana M'Clintock, który z polecenia lady Franklin podjął podróż morską w strony północne dla odszukania śladów jej męża, otrzymano doniesienia z 26. lipca. Tegoż dnia znajdował się on z jachtem swym „Fox“ niedaleko zatoki „Pond“, dostawszy się do tego miejsca szczęśliwie środkiem zamarniętą po brzegach zatoki Baffing. Pogoda była letnia — lecz potrzeba nam było (pisze dalej kapitan) silnego wiatru, któryby zapędem swym poruszył z miejsca kry spiętrzone. Bo chociaż już przed miesiącem opłynęliśmy przylądek Jork, to jednak stanęliśmy na tym co teraz punkcie dopiero dnia dzisiejszego. Będzie to szczególnem staraniem mojem wypytać się krajowców

o wszystkie wiadome im szczegóły, a potem zamyslał przedrzeć się do Beechey-Island. Stan okrętu i załogi całkiem pomyslny.“

Dodatek tygodniowy Nr. 42.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1. Reformy w wychowaniu publicznem ku podniesieniu nauk w lwowskim okręgu administracyjnym w upłynionem dziesięcioleciu. I. Wyższe zakłady naukowe. a) uniwersytety.
2. Obrót handlu krajowego w grudniu 1857. Przywóz i wywóz towarów do kraju i za granicę.
3. Zakład naukowy imienia Ossolińskich. Przemowa kuratora JW. Maurycego hr. Dzieduszyckiego i zdanie sprawy z administracji zakładu im. Ossolińskich, czytane dnia 13. października 1858 na publicznem posiedzeniu w Zakładzie.
4. Augustów czyli Mosty wielkie. Dokument z r. 1550 i kilka lat późniejszych. (c. I.) August III. potwierdza przywileje Zygmunta Augusta i Stefana Batorego na przeistoczenie wsi na miasteczko, a zatwierdzone już dawniej przez Zygmunta III. i Juna III.